

Utrecht, 5 september 2013

Bijdrage aan de internetconsultatie van de gezamenlijke organisaties ANBO, KNVG en de CSO (Samenwerking tussen Unie-KBO, PCOB, NVOG en Noom)

Toelichting:

De gezamenlijke organisaties geven een reactie op hoofdlijnen, waarbij een ieder zich het recht voorbehoudt aanvullende reacties in te dienen, doch wel met inachtneming van de gezamenlijke uitgangspunten op hoofdlijnen.

ÉÉN OF TWEE CONTRACTEN MET DB OPBOUW

Twee varianten

De keuze nominaal – reëel pensioencontract is een keuze uit twee varianten. De geforceerde keuze kan tot ongewenste tweedeling in pensioenland leiden en tot verwarring bij belanghebbenden en levert geen bijdrage aan versterking van het vertrouwen in de pensioensector. Wij achten zo'n geforceerde keuze ook niet nodig. Bovendien voorzien wij dat het hanteren van twee regimes verwachtingen wekt omtrent zekerheid respectievelijk waardevastheid die mogelijk toch niet zullen worden waargemaakt waardoor het vertrouwen in het stelsel verder zal worden ondermijnd.

Het moet mogelijk zijn één regime voor pensioenfondsen in te stellen en daarbij te komen tot één set duidelijke richtlijnen voor een consistent beleid per pensioenfonds. Het ene fonds is het andere niet en verschillen in risicohouding en beleggingsbeleid bestaan er nu ook tussen de fondsen. Dat moet mogelijk blijven en daar horen ook passende toezichtmaatstaven bij.

Pleidooi voor één contract (pensioenovereenkomst)

Wij pleiten daarom voor het schrappen van twee pensioenovereenkomsten met een DB opbouw en terug te keren naar één pensioenovereenkomst met een DB-opbouw (binnen één toezichtkader), waarbinnen wel keuzevrijheid moet zijn in type pensioenregeling, mate van risicohouding en indexatiedoelstelling en in het verlengde hiervan, afweging van rendement en risico in het beleggingsbeleid, met inbegrip van vrijheid in de mate van het afdekken van het renterisico. In het invullen van die vrijheden spelen de sociale partners naast de pensioenfondsbesturen een belangrijke rol. De sociale partners doen keuzen, die ook betrekking kunnen hebben op bestaande aanspraken en rechten. De pensioengerechtigden hebben bestaande rechten. Zij participeren niet in het overleg, waarin dergelijke keuzes worden gemaakt. Vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden behoren naast de werkgevers- en de werknemersvertegenwoordigers een volwaardige plaats te krijgen in dat overleg, zij het dat zij geen partij zijn bij het vaststellen van de nieuwe aanspraken voor zover die geen effect hebben op de bestaande rechten.

Bij het benutten van de vrijheden zoals hierboven aangegeven dient er consistentie te zijn tussen ambities, risicohouding en financieel beleid, waarbij op centraal niveau normen, kaders en beoordelingscriteria moeten worden aangegeven waarbinnen deze vrijheden worden ingevuld.

Ons pleidooi gaat in de richting van één contract met daarbinnen keuzevrijheden.

SUGGESTIES BETREFFENDE DE UITKERINGSOVEREENKOMST EN DE REËLE AMBITIEOVEREENKOMST

Discontovoet

De discontovoet is markt gerelateerd met aanpassingen voor het illiquide deel. De risicovrije rente in de rentetermijnstructuur over het liquide deel zou vervangen moeten worden door een mandje van obligaties, samen te stellen door DNB naar analogie van IFRS (International Financial Reporting Standards). In tegenstelling tot verzekeringen lopen deelnemers van pensioenfondsen risico van kortingen. Wij behouden ons overigens het recht voor opmerkingen over de UFR te maken, als het verslag van de commissie UFR openbaar wordt gemaakt.

Kostendekkende premie

Een premie, die wordt aangehouden gedurende een bepaalde periode, is acceptabel. Als de premie na afloop van de periode niet meer kostendekkend is, moet de premie zodanig worden aangepast, dat hij weer kostendekkend is. Als sociale partners dat niet willen, dan moeten de nieuwe aanspraken zodanig aangepast worden, dat de premie weer kostendekkend is. Mocht de uitvoeringsovereenkomst en de reële ambitieovereenkomst blijven bestaan, dan is een onderscheid tussen de maximale lengte van de perioden niet gewenst.

Onevenwichtige belangenafweging

Een financiële schok met positief effect op de dekkingsgraad kan, naast hogere aanspraken, of vrijwillige dotatie aan een egalisatiereserve, leiden tot premiekorting of tot verplichte versterking van een egalisatiereserve op grond van beperkingen uit hoofde van het Witteveen kader. Wij achten deze a-symmetrie ongewenst.

Premiekorting

Ook al is het openen van de mogelijkheid tot premiekorting een beleidskeuze van sociale partners en pensioenfondsbestuur, dan nog zou de wetgever zich veel kritischer en terughoudender moeten opstellen. Er zal eerst gezorgd moeten worden voor herstel van de opgelopen schade (kortingen en indexatieachterstanden) voordat premiekorting tot de mogelijkheden behoort.

Bij wet moet het zo worden geregeld dat bij voldoende hoge dekkingsgraad premiekorting pas mogelijk is nadat alle in het verleden misgelopen indexatie en toegepaste kortingen zijn hersteld. Feitelijk zou premiekorting sterk ontmoedigd moeten worden, indien alle risico's bij de deelnemers liggen.

Witteveen kader

Het Witteveen kader kan tegen problemen oplopen bij grote overschotten, zeker als de overschotten toekomen aan de deelnemers. Als de limieten, genoemd in Hoofdstuk 2B – Pensioenregelingen - van de Wet op de Loonbelasting, worden overschreden, zouden ofwel die limieten in de wet moeten worden geschrapt, danwel zou het fonds de wettelijke verplichting moeten krijgen om de bedragen, die de limieten in de Wet op de Loonbelasting overschrijden, uit te keren aan de deelnemers. De uitgekeerde bedragen zijn dan belast in de Wet op de Loonbelasting.

SUGGESTIES BETREFFENDE DE UITKERINGSOVEREENKOMST

Indexatie

De CPB notitie van 23 mei 2012 aangaande de Generatie-effecten Pensioenakkoord is algemeen aanvaard. In die notitie wordt gerekend met een lineair verlopende indexatiestaffel tussen een dekkingsgraad van 105% en de normdekkingsgraad. In het onderhavige wetsvoorstel is de normdekkingsgraad vervallen. Dat betekent nog niet, dat een indexatiestaffel achterwege kan blijven. Wij zijn van mening, dat een indexatiestaffel tussen een dekkingsgraad van 105% en de dekkingsgraad, die behoort bij het vereist eigen vermogen, dient te worden opgenomen in de voorgestelde wet- en regelgeving. Wij accepteren, dat beneden een dekkingsgraad van 105% geen indexatie kan worden toegestaan.

Een belangrijk uitgangspunt is gelijke monniken, gelijke kappen. Dat betekent, dat een onderscheid tussen deelnemersgroepen bij het toekennen van indexatie moet worden verboden, tenzij voor het onderscheid wordt betaald.

Herstelplannen

Wij zijn van mening dat de lengte van het korte termijnherstelplan 5 jaar moet worden, zoals geldt voor de lopende herstelplannen. Hiervoor kunnen de volgende redenen worden aangevoerd:

- het herstel van financiële klappen in de markt duurt langer dan 3 jaar
- het CPB wijst er in zijn notitie van 23 mei 2012 aangaande Generatie-Effecten op, dat een korte termijn herstelplan met een looptijd van slechts 3 jaar tegenover mogelijke inhaalindexering als de normdekkingsgraad bereikt is een van de voornaamste oorzaken van generatie-effecten bij verschillende scenario's is. Een verlenging naar 5 jaar vermindert dit effect.

Als de beleidsdekkingsgraad onder 105% zakt, zijn oude herstelplannen niet meer aan de orde en moet een nieuw herstelplan – kort en lang – worden opgesteld.

In het wetsvoorstel moet weer een korte termijnherstelplan worden ingediend, maar mag slechts rekening worden gehouden met de resterende termijn van het lange herstelplan. Hierdoor kunnen twee fondsen, die beiden onder 105% geraken, verschillende behandeld worden afhankelijk of zij zich bevinden in een lange termijnherstelplan dan wel in een ander jaar van het lange termijnherstelplan. Voor dit verschil in behandeling is geen goede reden te geven.

SUGGESTIES BETREFFENDE DE REËLE AMBITIEOVEREENKOMST

De loonindex als indexatieambitie

In het reële contract is het mogelijk voor de indexatieambitie de loonindex te volgen. Wij zijn van mening dat meerkosten hiervan ten opzichte van de prijsinflatie moeten worden opgenomen in de afslag van de discontovoet. Als alleen bepaalde groepen recht krijgen op het verschil tussen loon- en prijsinflatie, wordt de afslag van de discontovoet niet aangepast, maar moet het verschil gefinancierd worden door middel van een aanvullende koopsom.

Egalisatiereserve

Vanwege de gewenste symmetrie in goede en kwade tijden past de egalisatiereserve slecht in het reële contract. Een opbouw van die reserve moet vrijwillig zijn en de opbouw kan pas overwogen worden, als alle voorgaande kortingen zijn goedge maakt en gemiste indexaties zijn ingehaald.

Medezeggenschap

Ook als het niet komt tot één pensioenovereenkomst met DB opbouw moeten de vertegenwoordigers van de gepensioneerden een plaats aan de tafel van de sociale partners hebben, als daar keuzes worden gemaakt, die een effect hebben op de bestaande aanspraken en rechten.

Om het draagvlak te verbreden zouden pensioenfondsen hun organen in overeenstemming moeten brengen met de Wet versterking bestuur pensioenfondsen alvorens tot wijzigingen van pensioenreglementen te besluiten.

Gesloten toepassing van het aanpassingsmechanisme voor financiële schokken

De geboden mogelijkheid in de regelgeving voor 'gesloten' toepassing van het aanpassingsmechanisme voor financiële schokken, dus het niet laten doorwerken van mee - en tegenvallers uit het verleden op nieuwe pensioenopbouw, vinden wij minder wenselijk. Het gaat in tegen de solidariteitsgedachte en de kans wordt vergroot op het ontstaan van intergenerationale verschillen. Er zouden op zijn minst voorwaardelijke blokkaden moeten worden opgenomen om dit te ontmoedigen.

OVERIGE OPMERKINGEN

Integrale benadering

Er is een veelheid van maatregelen: versobering pensioenopbouw, (toekomstige) verhogingen pensioenleeftijd, introductie nieuw pensioencontract en kostendekkende premie zonder demping. De macro- en micro integrale effecten op de huidige en toekomstige pensioenlasten zullen verduidelijkt moeten worden opdat alles voldoende in beeld is om dergelijke ingrijpende wijzigingen in het stelsel door te voeren. Korte termijn politieke bezuinigingsdoelstellingen kunnen de lange termijn pensioenkwaliteit onherstelbaar beschadigen. Alle betrokken partijen dienen gezamenlijk en in openheid te werken aan een duurzaam nieuw pensioenstelsel.

De versobering van de pensioenopbouw tast met name de pensioenkwaliteit voor de jongeren aan, hetgeen geheel niet overeenkomt met hetgeen verwacht kon worden op grond van de uitspraken van de regering dat bij beleidswijzigingen nadrukkelijk rekening wordt gehouden met de belangen van de jongeren.

Voorts draagt de verlaging van de toegestane pensioenopbouw sowieso niet bij aan de totstandkoming van nieuwe pensioencontracten per 1 januari 2015. Het beperkt de mogelijkheden voor deelnemers en pensioenfondsen in deze transitiefase, is met name voor jongere deelnemers een aanzienlijke inperking van het te bereiken pensioenresultaat en komt dus nog eens bovenop de hierboven al gememoreerde aangescherpte toetsingskaders. Daarom is hier al herhaaldelijk protest tegen aangetekend, zoals onlangs in een recente hoorzitting van de Tweede Kamer over deze kabinetsmaatregel.

Misleidende uitspraak in de Memorie van Toelichting

In de Memorie van Toelichting op het wetsvoorstel staat op blz. 39. "Het toepassen van een ander contract op de eerder opgebouwde pensioenrechten maakt pensioenuitvoerders niet rijker of armer. Ook wijzigt de hoogte van de pensioenen niet op het moment waarop het nieuwe contract van toepassing wordt." Wij achten dat een misleidende uitspraak. Als de reële dekkinggraad kleiner is dan 100% zullen de pensioenaanspraken en rechten aangepast moeten worden. Dit gevolg dient in de definitieve Memorie van Toelichting aangepast te worden.

Herverzekering

De effecten van het nieuwe reële contract op herverzekerde regelingen en direct verzekerde regelingen zijn te verduidelijken.

Terminologie

In feite is de uitdrukking "indexatie" gangbaar in pensioenland. Ook in de Memorie van Toelichting wordt deze uitdrukking gebruikt. Maar in het voorstel tot wijziging van de pensioenwet wordt nog steeds de terminologie "toeslagverlening" gebruikt. De uitdrukking "indexatie" is verre te prefereren in wettelijke teksten boven het woord toeslagverlening, zowel ter bevordering van de eenduidige communicatie met belanghebbenden als vanwege het feit dat de gemiddelde burger het woord indexatie wel zal begrijpen en toeslagverlening niet. Immers het begrip toeslag is eerder logisch voor de huur- of zorgtoeslag.

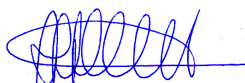
AFSLUITEND

Veel zaken moeten nog nader uitgewerkt worden in lagere regelgeving. Dat maakt al met al dat er ook voor dit stadium van voorontwerp van wet feitelijk te veel open einden zijn.

M.J. van Rooijen
Voorzitter KNVG

Mevrouw N.L. den Haan
Directeur ANBO

K.I. (Rienk) van Splunder
Waarnemend Voorzitter CSO

